

גם כאן לא הכל כשורה

היעדרותם של רבנים מקומיים ושתיקתם של מירב המנהיגים הדתיים נוכח אלימות שנעשית בשם הדת מהווים מתן "קריצה", אם לא אישור בפועל, לאלימות • פרופ' אלון טל ממכבים, לשעבר איש תנועת "מימד", בטור אישי

לאמירה שאינה משתמעת לשני פנים שאלוהים מקשיב גם לתפילות בבתי כנסת האלה, ושהאנשים הטובים שמתפללים בקהילות אלה הם אחים ושותפים לכל דבר.

אבל זה לא קרה. לערב לימוד בדבר "שנאת הינם במסורת היהודית", שהתקיים בעקבות ההתקפה על בית הכנסת המסורתי "ידיד נפש" השנה, הוזמנו שני הרבנים הראשיים של מודיעין, השייכים כביכול לציגונות הדתית. אף אחד לא הסכים לבוא לבית הכנסת. הדבר הוא סמלי. היעדרותם של רבנים מקומיים ושתיקתם של מירב המנהיגים הדתיים לאור אלימות שנעשית בשם הדת מהווים מתן "קריצה", אם לא אישור בפועל, לאלימות.

זה לא חדש. אני זוכר היטב את סירובו בתוקף של הרב הראשי הקודם של העיר, כאשר הוזמן להשתתף בפאנל בנושא יהדות בתיכון מודיעין ברעות. הכל היה בסדר עד ששמעתי כי רב רפורמי גם משתתף, ובחר שלא להגיע. אז מדוע להיות מופתע כאשר בתי כנסת רפורמיים נאלצים להתקיף מצלמות

אחים. היום נושבת רוח אחרת כרבנות. במקום לסגור שורות עם כל מי שרוצה להשתייך לעולם היהודי ולפעול כדי לקרב - רבים בציגונות הדתית מעדיפים לרכוז מאמצים בהחרמת אלה שאינם רואים עין בעין איתם את היהדות ומנהגיה.

גם במודיעין, עיר לכאורה מאופיינת על ידי ציבור דתי מתון ומשכיל, יישוב בו צמחו ביי"ס וקהילת "יחד", אנו עדים למגמה מצערת זו. לאחרונה אנו רואים מעשי ונדלזים בבתי כנסת מסורתיים והתבטאויות רבות של זלזול ושנאה מצד דתיים כלפי זרמים יהודים אחרים. הדרך בין מעשים אלה לבין אותם פשעים של "תג מחיר" ו"המחותרת היהודית החרשה" - אינה ארוכה.

זאת ועוד: לאחר שבית כנסת מסורתי במודיעין הותקף, אפשר היה לצפות שכל בתי הכנסת בעיר, כמו בתי הספר הדתיים וסניפי בני עקיבא - מנהיגים, רבנים ומורים כאחד - היו קמים ומגנים תופעות אלה. אפ"ר שר היה לצפות לחיבוק גדול במיוחד לציבור היהודי מסורתי והרפורמי המותקף במודיעין,

ההקצנה והאלימות שאנו רואים בקרב צעירים דתיים כבר איננה בבחינת מקרים בודדים שאפשר לבטל כתופעה שולית או עשבים שוטים. ככל שהיקף התופעה רחב יותר, ברור יותר שהיא נובעת באופן ישיר מתפיסת עולם של חוסר סבלנות שהתפתחה בקרב הציגונות הדתית והאורתודוקסיה היהודית העולמית. זה גם לא מפתיע שאותה שנאה אינה מופנית רק כלפי ערבים אלא גם נגד יהודים שאינם שותפים לתפיסת עולמם הדתית.

לשיטתי, קיימים שני סוגי יהודים בעולם: אלה הלוקחים את מורשת ישראל והדת ברצינות ואלה שלא. למרבה הצער, הקבוצה השנייה, המתבוללת והמנוכרת משורשיה, ממשיכה לגדול בישראל ובתפוצות. הטרנדית של הציגונות הדתית בת זמננו (וכמו היהדות האורתודוקסית העולמית) היא שהיא הפסיקה לראות את התמונה הגדולה הזאת.

כאשר הרב קוק כיהן כרב הראשי בארץ ישראל, האקסיומות של הציגונות הדתית כלפי מתנות אחרים הסתכמו בכבוד, אחדות ואהבת

ביטחון?

בוזמן משבר מוסרי שכזה דרוש חשבון נפש יסודי. רצוי אולי לקבל השראה מספר תהילים צ"ב, שהוא היום חלק בלתי נפרד של תפילות קבלת שבת: "צִדִּיק, כְּתָמָר יִפְרָח; כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִצְמָח, שְׁתוּלִים, בְּבֵית יְהוָה" גם תלמיד הלימוד בוטיניקה ביסודי מבין שבטבע, תמרים גדלים באקלים מדברי ואילו ארזים באזורים קרירים וגשומים. הצמידות המזוהה הזאת טעונת הסבר. מפרשים הסבירו שהשוני הוא מאד מכוון: שניהם דווקא "שתולים בבית יי", כלומר, יש לכבד ואף לקדש את המגוון לא רק בחורש המקומי אלא גם בחברה המיקומית. פעם הציגונות הדתית קידמה בברכה הרמוניה וסובלנות שכזו. חדש ימינו כקדם.

אלון טל